

АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ *SECLUSION* У ТВОРАХ К. ВОННЕГУТА, К. КІЗІ, ДЖ. ФАУЛЗА І В. ХОЛЬТ: КОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

Румбешт Г.Ю.,

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053
h.rumbesht@kubg.edu.ua

*Статтю присвячено виявленню лінгвокогнітивних особливостей концепту *seclusion* у творчості К. Воннегута, Дж. Фаулза, К. Кізі та В. Хольта. Особлива увага приділяється концептуальному аналізу словесних поетичних образів як вербального втілення даного концепту з метою реконструкції різних концептуальних схем, що лежать у їх підґрунті.*

Ключові слова: самотність, усамітнення, ізоляція, *seclusion*, словесний поетичний образ, концептуальна метафора, концепт.

Румбешт А.Ю.

Актуализация концепта *seclusion* в произведениях К. Воннегута, К. Кизи, Дж. Фаулза и В. Хольта: когнитивный аспект

*Статья посвящена исследованию лингвокогнитивных особенностей концепта *seclusion* в творчестве К. Воннегута, Дж. Фаулза, К. Кизи и В. Хольта. Особенное внимание уделяется концептуальному анализу словесных поэтических образов как вербального воплощения данного концепта с целью реконструкции разных концептуальных схем, которые лежат в их основе.*

Ключевые слова: одиночество, уединение, изоляция, *seclusion*, словесный поэтический образ, концептуальная метафора, концепт.

A. Rumbesht

Actualization of the concept *seclusion* in the fiction of K. Vonnegut, K. Kesey, J. Fowles and V. Holt

*The article aims to reveal linguistic and cognitive features of the concept *seclusion* in the novels by K. Vonnegut, K. Kesey, J. Fowles, and V. Holt. Such notions as loneliness, solitude, isolation, alienation have been the subject of philosophical, linguistic, psychological, sociological, and literary research. The concept under analysis is seen as a unit that tends to combine various senses of the notions mentioned above. This article is written in the framework of cognitive linguistics. Generally, a concept is recognized as a unit of our cognition and memory. Concepts reflect and shape our experience and knowledge about the world in the form of verbal signs and mental construals. The verbal embodiment of a concept in a text is a verbal poetic image, which is defined as a linguo-cognitive text construct which has preconceptual, conceptual and verbal planes. Therefore, we treat the concept *seclusion* as a linguocognitive construction, which integrates the above-mentioned aspects. Since "our ordinary conceptual system, in terms of which we both think and act, is fundamentally metaphorical in nature", the approach to the studying of such an abstract concept as *seclusion* by means of the reconstruction of the main metaphorical structures underlying the given concept comes in very handy. Thus, primary attention is paid to the conceptual analysis of selected verbal poetic images with the purpose to reconstruct various conceptual schemes underlying such images.*

*The research revealed that the presentation of the concept in the analyzed fiction is highly stereotypical (used by the most part of the authors). The concept is tied with such stereotypical metaphorical concepts as CONTAINER (CAGE / PRISON, TRAP), GOOD (HAPPINESS / LUCK / SAFETY), and BAD (UNHAPPINESS, DOWN, DARKNESS). Many of the metaphors are the authors' individual variations of the common ones (e.g. *seclusion* is a PRISON CELL / CRYPT / LUNATIC ASYLUM / CACOOON / KILLING BOTTLE / WAITING ROOM / AVIARY / MENAGERIE / VALUABLE COMMODITY etc.). There were singled out a number of metaphors which are closely linked to the concept of *seclusion*: *seclusion* is a SEPARATE WORLD, PEOPLE ARE ISLANDS, TIME IS THICK LIQUID / SYRUP / AMBER, HEART IS A CONTAINER FOR LONELINESS, to name just a few.*

Key words: loneliness, solitude, *seclusion*, isolation, verbal poetic image, conceptual metaphor, concept.

Вступ. «Самотність», «усамітнення», «ізоляція» і «відчуження» є лейтмотивами художньої літератури другої половини ХХ

століття [14], зокрема у творах К. Воннегута (*Slaughterhouse Five*) (Vonnegut-SF), К. Кізі (*One Flew Over the Cuckoo's Nest*) (Kesey-OFOCN),

Дж. Фаулза (*The Collector, The Ebony Tower, The Magus*) (Fowles-C; Fowles-ET; Fowles-M) і В. Хольт (*The Captive*) (Holt-C).

Вищезазначені поняття тісно взаємопов'язані, що підтверджується як їх синонімічним використанням у контексті аналізованих творів, так і вживанням кількох номінацій на позначення одного і того самого феномену [8]. Отже, їх варто розглядати не окремо, а в складі єдиного утворення, яке охоплює їхні різні смислові відтінки. Таким є концепт *seclusion*, що увібрав у себе просторовий, психологічний і соціальний та ін. аспекти зазначених понять.

Критичний огляд літератури, концептуальних рамок, гіпотез. Дослідження здійснювалося у руслі когнітивної лінгвістики, в рамках якої концепт розглядається як певна інформаційна когнітивна структура свідомості та пам'яті, яка відображає і формує наш досвід та знання про світ і частково вербалізується мовними засобами. Вербальним утіленням уявлення про концепти, які співвідносяться з предметами чи ідеями реального або уявного світу, є словесний поетичний образ [1], що трактується як лінгвокогнітивний текстовий конструкт, який має передконцептуальну, концептуальну і вербальну іпостасі. Зважаючи на це, концепт *seclusion* розглядаємо як ментально-вербальне утворення, що синтезує передконцептуальну, концептуальну та вербальну площини. Перша представлена архетипами, які активуються в людській свідомості в процесі концептуалізації у вигляді образ-схем [1; 11; 12]. Друга, концептуальна, іпостась структурована концептуальними схемами. У третій, вербальній, площині представлена словесна репрезентація архетипів і концептуальних схем.

Методологія дослідження. Основними формами концептуалізації знань про *seclusion* як абстрактний концепт в аналізованих творах виступають концептуальна метафора [11; 12; 15] і метонімія [10], сукупність яких, становить образний простір зазначеного концепту. Саме метафоризація понять виступає найважливішим інструментом організації розумової діяльності людини [11]. Отже, відтворити основні схеми концептуалізації *seclusion* видається можливим за допомогою методики реконструкції концептуальних метафор, які лежать в основі концепту, а саме шляхом з'ясування їх структури [2; 3; 9; 8; та ін.]. У ході дослідження нами було проведено аналіз словесних поетичних образів, спрямований на реконструкцію різних концептуальних схем, що лежать у їх підґрунті.

Результати дослідження. Встановлено, що вагома частина його складників концептуалізується шляхом осмислення *seclusion* у термінах інших сутностей. Так, **просторовий аспект** досліджуваного концепту в аналізованих художніх творах реалізується в словесних поетичних

образах, у підґрунті яких знаходиться образ-схема *CONTAINER*, що виступає цариною джерела метафоричних перенесень. Наприклад, у словесному образі "*He has careerwise continually placed himself in situations of isolation*" (Fowles-M) образ вмістилища (*CONTAINER*) активується дієсловом *placed* та прийменником *in*. Відсутність будь-яких звуків, зокрема людського голосу, створює ефект порожнечі, перетворюючи місце перебування героя на вакуум: *CONTAINER* → *AN EMPTY CONTAINER*, напр., "*I can't write in a vacuum like this*" (Fowles-C). У текстовій площині знаходимо різноманітні типи вмістилищ, як, наприклад, *SECLUSION IS A TRAP / MOUSETRAP*: "*It was like a joke mousetrap I once saw, the mouse just went on and things moved, it couldn't ever turn back...*" (Fowles-C). Підставою для розгортання метафори *SECLUSION IS A PRISON / PRISON CELL* є метафоричне вживання лексики, пов'язаної з ув'язненням, а також образних порівнянь: "*You were in that seraglio. A prisoner*" (Holt-C), "...*A hell of a lot like a Chinese prison camp*" (Fowles-C).

Місце, в якому знаходиться герой, порівнюється з кліткою: *in / inside the cage* (Fowles-ET; Fowles-M); *like birds of paradise in cages* (Holt-C), що дозволяє реконструювати метафоричну схему *SECLUSION IS A CAGE*, де асоціація з кліткою імплікує обмеження свободи. Варіантами такої схеми виступають *SECLUSION IS A MENAGERIE / AVIARY*. Перенесення типових характеристик склепу (*crypt*) на комору, в якій перебуває персонаж, наприклад, надзвичайно маленька (*little, the walls squeeze in*), задушлива (*stuffy*) і прогнила (*foul*), активують концепт *CRYPT*, асоціативно пов'язуючи *seclusion* зі смертю. В основу словесного образу "*He showed me one day what he called his killing-bottle. I'm imprisoned in it. Fluttering against the glass Because I can see through it I still think I can escape. I have hope. But it's all an illusion. A thick round wall of glass*" (Fowles-C) покладено схему *SECLUSION IS A KILLING BOTTLE*, де проведено паралель між полонянкою і метеликом у пляшці-морилці. У слові *glass* утілено *ілюзорність її свободи*. Обидва концепти імплікують *приреченість на загибель*. Царина джерела просторових метафоричних перенесень представлена також концептами *LUNATIC ASYLUM* та *WAITING ROOM*.

Психологічний аспект *seclusion* розкривається через усвідомлення тіла як вмістилища для почуття самотності: *BODY IS A CONTAINER FOR SOLITUDE / LONELINESS*: "*Deep down he's just a rather lonely and frightened old man*" (Fowles-ET), або серця: *HEART IS A CONTAINER FOR SOLITUDE / LONELINESS*. Кожна людина є одинокою, як острів, навіть якщо він належить до групи островів. Психологізм розкривається у метафорі *PEOPLE ARE ISLANDS*: "*Every one of us is an island. The endless solitude of the one, its total enislement from all else, seemed the same thing as the total interrelationship of the all*" (Fowles-M).

Складник *соціальна ізольованість* як наслідок протистояння людини і соціуму розкривається за допомогою низки образів. Осмислення SECLUSION як окремого світу, протилежного антагоністичному суспільству, відбувається в результаті конвергенції стилістичних засобів, зокрема, через розмежування внутрішнього і зовнішнього просторів та метафоричне зображення відокремленості SECLUSION: SECLUSION IS A SEPARATE WORLD: “*This world makes that world seem so real, so living, so beautiful*” (Fowles-C), “*It was a world remote, from reality*” (Holt-C). Соціальний аспект SECLUSION увиразнюється за допомогою активації концепту, протилежного SECLUSION — SOCIETY, наприклад, метонімії OUTSIDE WORLD замість SOCIETY, SURROUNDINGS замість SOCIETY, як у словесних поетичних образах “...all that the *outside world might think of the man...*” (Fowles-ET) та “*She’s got to spend some time Outside. So she works with an eye on adjusting the Outside world too*” (Kesey-OFOCN), де «зовнішній світ» і «оточення» метонімічно позначають «суспільство». У результаті перенесення ознаки «ворожий» (*hostile*) із царини джерела енему на царину мети соціуму суспільство отримує характеристику «ворог»: “*When that ultimate Mediterranean light fell on the world around me, I could see it was supremely beautiful; but when it touched me, I felt it was hostile*” (Fowles-M). Найбільш продуктивними такі концептуальні схеми виявляються під час змалювання добровільного усамітнення — навмисного уникнення соціуму. У контексті досліджуваних творів соціальний чинник відтворено й у метафоричних схемах SECLUSION IS A CAGE, PEOPLE ARE ISLANDS.

Семантичний складник *модальність* реалізується у висловлюваннях, що передають ставлення героїв до ситуації усамітнення/полону/ув’язнення або до самотності як почуття. Позитивне або негативне ставлення великою мірою залежить від того, чи це добровільне усамітнення, чи примусове ув’язнення. Цілоком природно, що схвалення вербалізується за допомогою лексик з позитивною конотацією: *she enjoyed it* (Holt-C), *craving for a place to hide* (Fowles-ET), *unconscious intention in seeking this isolation* (Fowles-M), *cherished his privacy* (Fowles-M). Усамітнення «має переваги» (*has its advantages*) у порівнянні з життям у суспільстві. У словесному поетичному образі “...*fortunate old man... to buy this last warm solitude and dry affection with his fame*” (Fowles-ET) ознакою позитивної модальності є епітет *warm*. Метафорично позитивне ставлення до SECLUSION представлено схемою SECLUSION IS GOOD, зокрема концептуальними метафорами SECLUSION IS HAPPINESS та SECLUSION IS LUCK, які можуть бути зведені до попередньої схеми. Реалізуючись через концепт SOLITUDE, SECLUSION концептуалізується як товар, який можна придбати: SECLUSION IS VALUABLE COMMODITY: “...*fortunate old man,*

to stay both percipient and profoundly amoral, to buy this last warm solitude and dry affection with his fame” (Fowles-ET). Порівняння SECLUSION із коконом (COCON) надає йому ознак захищеності та спокою, безпеки й затишку: “...*but we sat and stood in a strange cocoon of remoteness from even the nearest outside things*” (Fowles-M). Семантика безпеки та захисту також закладена у метафоричній схемі SECLUSION IS SECURITY / SAFETY.

Негативна модальність утілюється у словесних поетичних образах, що містять негативні імплікації. Узагальненою схемою є SECLUSION IS BAD, варіантами якої виступають SECLUSION IS A BURDEN, LONELINESS IS UNHAPPINESS, SECLUSION IS DEATH / DOWN / DARKNESS. Наприклад, перебування на самоті може бути нестерпним: “*The solitude is unbearable*” (Fowles-C). З-поміж усіх дефініцій лексеми *bear* у тексті реалізується така: “to carry or take someone or something somewhere” [13]. Отже, SECLUSION / SOLITUDE у результаті метафоричної проєкції отримує характеристику *важкий тягар*. Темрява полону асоціюється із самотністю: “*It was so dark. So lonely. No lights. Just darkness*” (Fowles-C). Через протиставлення «світла» і «темряви» актуалізується опозиція «життя — смерть». Природне сонячне світло як символ життя протиставляється штучному світлу та темряві підвалу і стає таким життєво необхідним, як і повітря (LIGHT IS LIFE, DARKNESS IS DEATH). Цю його ознаку передає епітет *fresh*: “*fresh daylight*” (Fowles-C), який зазвичай характеризує повітря. Символіка повітря, за Дж. Тресиддером, імплікує прагнення до волі [4].

Найпоширеніший засіб концептуалізації *актантів* у досліджуваних текстах — зооморфна метафора. Якщо в романі йдеться про примусове утримування, то, як правило, полонитель асоціюється з потворою, що втримує свою жертву: CAPTOR IS A HOUND / WOLF, CAPTOR IS A DANGEROUS INSECT / SPIDER, наприклад, “...*she wields a sure power that extends in all directions on hairlike wires too small for anybody’s eye but mine; I see her sit in the center of this web of wires like a watchful robot, tend her network with mechanical insect skill...*” (Kesey-OFOCN). Образ павука, за словником символів Дж. Тресиддера, символізує *відступність* [4]. Полонитель, зокрема, осмислюється як інші істоти, що можуть володіти або здійснювати контроль: CAPTOR IS A FANCIER / FOWLER / BUTTERFLY COLLECTOR / PUPPETEER. Полонені концептуалізуються в термінах слабкої, беззахисної тварини (CAPTIVE IS A RABBIT / MOUSE IN A MOUSETRAP / CAGED BIRD / CAPTURED BUTTERFLY), як товар, що може бути проданий або придбаний (CAPTIVES ARE COMMODITIES), чи як маріонетка, якою можна керувати (CAPTIVE IS A MARIONETTE).

Як зазначалося вище, *час* в умовах усамітнення, полону або ув’язнення набуває особливих ознак — уповільнюється або призупиняється.

Підтвердження таким спостереженням — особливості метафоризації часу. В аналізованих творах зберігається стереотипне уявлення про час як певну речовину, тобто TIME is a kind of SUBSTANCE. Однак традиційне розуміння часу як рідини підлягає в умовах SECLUSION переосмисленню. Наприклад, у словесних поетичних образах “*I can take hanging dead still better’n I can take that syrup-slow hand of Scanlon across the room*” (Kesey-OFOCN); “*They knew that it was essentially a liquid which could be induced to flow slowly toward cooing and light. It was nighttime*” (Vonnegut-SF), “... here we are, Mr. Pilgrim, *trapped in the amber of this moment*” (Vonnegut-SF) уповільнений плин часу підкреслюється в результаті його осмислення як густої рідини (TIME IS THICK LIQUID), зокрема сиропу (TIME IS SYRUP), або твердої речовини (TIME IS AMBER).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Концептуальний аналіз словесних поетичних образів, об’єднаних концептом SECLUSION, здійснений за допомогою проєкції якостей царини джерела на царину мети як механізму формування концептуальної метафори, дозволив вста-

новити зв’язок SECLUSION із такими метафоричними концептами: CONTAINER, EMPTY CONTAINER, CAGE, AVIARY, MENAGERIE, COCOON, PRISON, TRAP, MOUSETRAP, PRISON CELL, CRYPT, LUNATIC ASYLUM, KILLING BOTTLE, WAITING ROOM, SEPARATE WORLD, BAD, DOWN, DARKNESS, DEATH, BURDEN, GOOD, HAPPINESS, LUCK, UP тощо. Проведений аналіз показав, що більшість метафоричних схем є стереотипними, однаковими для усіх з розглянутих творів із деякими індивідуально-авторськими варіаціями таких схем.

Подальші перспективи дослідження вбачаємо в аналізі відтворення цього концепту в творах інших англomовних авторів та у порівнянні вже отриманих результатів із дослідженням об’єктивації даного концепту на матеріалі інших мов. Також перспективним вважаємо проведення дослідження реакції читача на такі тексти із застосуванням емпіричної методології [5; 6] з метою виявлення можливого впливу авторської метафорики на сприйняття тексту реципієнтами. Важливим є й застосування результатів запропонованого аналізу у практиці викладання стилістики [7] англійської мови як іноземної.

ДЖЕРЕЛА

1. Белехова Л.І. Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: дис. ... доктора філол. наук : 10.02.04 / Лариса Іванівна Белехова. — К., 2002. — 461 с.
2. Івашенко О.В. Концептуальна метафора в формуванні абстрактних концептів / О.В. Івашенко // Когнітивна семантика: матеріали II Міжнарод. школи-семинара по когнітивній лінгвістиці, (11–14 сент. 2000 г.) / [отв. ред. Н.Н. Болдырев] : в 2-х ч. — Тамбов : Изд-во ТГУ им. Г.Р. Державина, 2000. — Ч. 2. — С. 74–78.
3. Огаркова Г.А. Вербалізація концепту кохання в сучасній англійській мові: когнітивний та дискурсивний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Г.А. Огаркова. — К., 2005. — 20 с.
4. Трессиддер Дж. Словарь символов / Жд. Трессиддер; пер. с англ. — М. : ФАИР-ПРЕСС, 1999 — 448 с.
5. Чеснокова Г.В. Теоретичні витoki й принципи емпіричного вивчення художнього тексту / Г.В. Чеснокова // Studia Philologica (Філологічні студії): зб. наук. праць / ред. колегія: І.Р. Буніятова, Л.І. Белехова, О.Є. Бондарева [та ін.]. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. — Вип. 1. — С. 89–95.
6. Чеснокова Г.В. Як виміряти враження від поезії або Вступ до емпіричних методів дослідження у мовознавстві : [монографія] / Ганна Вадимівна Чеснокова. — К. : Ленвіт, 2011. — 248 с. DOI : 10.13140/2.1.3428.6400
7. Chesnokova A. Using Stylistics to Teach Literature to Non-Native Speakers / A. Chesnokova, V. Yakuba // Teaching Stylistics / [ed. by L. Jeffries, D. McIntyre]. — Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2011. — P. 95–108.
8. Flügel H. Einsiedler auf See. Das Motiv der Einsamkeit im Werk Joseph Conrads / H. Flügel // Einsamkeit. — Kreuz Verlag : Stuttgart—B., 1980. — P. 106–123.
9. Kövecses Z. Metaphor and Emotion. Language, Culture, and Body in Human Feeling / Z. Kövecses. — Camb. : Cambridge University Press, 2000. — 223 p.
10. Kövecses Z., Radden G. Metonymy: Developing a Cognitive Linguistic View / Z. Kövecses, G. Radden // Cognitive Linguistics. — 1998. — № 1–9. — P. 37–77
11. Lakoff G. Metaphors we live by / G. Lakoff, M. Johnson. — Chi.; L. : The University of Chicago Press, 2003. — 276 p.
12. Lakoff G. Women, Fire, and Dangerous Things: What categories reveal about the mind / G. Lakoff. — Chi. : The University of Chicago Press, 1990. — 614 p.
13. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners / [ed. M. Rundell]. — Oxf. : MacMillan, 2007. — 1692 p.

14. Rapatzikou Tatiani G. Gothic Motifs in the Fiction of William Gibson / G. Rapatzikou Tatiani. — Amst.; N. Y. : Rodopi, 2004. — 253 p.
15. Turner M. The Literary Mind: The Origin of Thought and Language / M. Turner.— N. Y.; Oxf. : Oxford University Press, 1998. — 187 p.

REFERENCES

1. Bielekhova, L. I. (2002). Obraznyi prostir amerykanskoï poezii: linhvokohnityvnyi aspekt [Imagery Space of American Poetry: the Cognitive Perspective]. disertatsiia na zdobuttia nauk. stupenia doktora philol. nauk, K., 461p.
2. Ivaschenko, O. V. (2000). Kontseptualnaia metaphora v formirovanii abstraktnykh kontseptov [Conceptual Metaphor in the Formation of Abstract Concepts]. Tambov : Izd-vo TGU im. G.R. Derzhavina, Kognitivnaia semantika: Materialy II Mezhdunar. shkoly-seminara po kognitivnoy lingvistike, Chast 2, 74–78.
3. Ogarkova, G. A. (2005). Verbalizatsiia kontseptu kokhannia v suchasniï anhliskii movi: kohnityvnyi ta dyskursyvnyi aspekty [Verbalization of the Concept of love in Modern English: Cognitive and Discourse aspects]. Avtoref. dis. na zdobuttia nauk. stupenia kandydata philol. nauk: 10.02.04, K., 20 p.
4. Tresidder, J. (1999). Slovar Simvolov [The Dictionary of Symbols]. M., Fair Press, 448 p.
5. Chesnokova, H. V. (2012). Teoretychni vytoky i pryntsyipy empirychnoho vyvchennia khudozhnioho tekstu [The Theoretical Background of the Empirical Studies of Literary Texts]. Zb. nauk. prats, (ed.) I. R. Buniatova, L. I. Bielekhova, O. Ye. Bondarieva [et al.], K., Kyivskiy universytet im. B. Hrinchenka, *Studia Philologica*, 1, 89–95.
6. Chesnokova, H. V. (2011). Yak vymiryaty vrazhennia vid poezii abo Vstup do empirychnykh metodiv doslidzhennia u movoznavstvi [Measuring the Impression of Poetry: Introduction to Empirical Research Methods in linguistics]. Reader's response or the introduction to the empirical research methods in linguistics. K., Lenvit, 248 p. DOI: 10.13140/2.1.3428.6400.
7. Chesnokova, A. (2011). Using Stylistics to Teach Literature to Non-Native Speakers. *Teaching Stylistics* [ed. L. Jeffries, D. McIntyre], Basingstoke: Palgrave Macmillan, 95–108.
8. Flügel, H. 1980. Einsiedler auf See. Das Motiv der Einsamkeit im Werk Joseph Conrads. *Einsamkeit*, Kreuz Verlag: Stuttgart—B., p. 106–123.
9. Kövecses, Z. (2000). *Metaphor and Emotion. Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Camb., Cambridge University Press, 223 p.
10. Kövecses, Z., Radden, G. (1998). Metonymy: Developing a Cognitive Linguistic View. *Cognitive Linguistics*, 9–1, 37–77.
11. Lakoff, G. (2003). *Metaphors We Live by*. Chi.; L., The University of Chicago Press, 276 p.
12. Lakoff, G. (1990). *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind*. Chi., The University of Chicago Press, 614 p.
13. *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners*. (2007). Oxf., MacMillan, 1692 p.
14. Rapatzikou, Tatiani G. (2004). *Gothic Motifs in the Fiction of William Gibson*. Amst.; N. Y., Rodopi, 253 p.
15. Turner, M. (1998). *The Literary Mind: The Origin of Thought and Language*. N. Y.; Oxf., Oxford University Press, 187 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. (Fowles-C) Fowles, J. R. The Collector.
http://webreading.ru/prose_/prose_classic/john-fowles-the-collector.html
2. (Fowles-ET) Fowles J.R. (1980). *The Ebony Tower*. M., Progress Publishers, 130 p.
3. (Fowles-M) Fowles, J. R. The Magus.
http://webreading.ru/prose_/prose_classic/john-fowles-the-magus.html
4. (Kesey-OFOCN) Kesey, K. (1976). *One Flew Over the Cuckoo's Nest*. N. Y., Penguin Books, 310 p.
5. (Holt-C) Holt, V. (1989). *The Captive*. L., Fawcett Crest, 341 p.
6. (Vonnegut-SF) Vonnegut, K. (1999). *Slaughterhouse-Five*. Dial Press Trade Paperback, 288 p.